

Fiskeripolitik m.m.

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet sammanlagt 37 motionsyrkanden om fiskeripolitiken från den allmänna motionstiden 2010. De frågor som tas upp avser komplettering av fiskekvotssystemet med s.k. kilowattdagar eller havdagar, fiskerikontroll, sanktioner och förbud samt miljömål och hållbarhetskriterier inom fiskeområdet. Vidare uppmärksammas behov av att anpassa redskapen till ett skonsamt fiske, fiskeflottans kapacitet, EU:s fiskeavtal med tredjeland och regelförenkling. Även frågor som rör ålfiske, kustnära fiske, fritidsfiske och vattenbruk behandlas. Utskottet avstryker samtliga motionsförslag i huvudsak med hänvisning till att det pågår arbete som rör de väckta förslagen. I betänkandet finns 14 reservationer (S, MP och V) och 1 särskilt yttrande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning	6
Inledning	6
Utskottets överväganden	8
Den gemensamma fiskeripolitiken	8
Fiskerikontroll och sanktioner	11
Redskap	14
Fiskeflottan	15
EU:s fiskeavtal med tredjeland m.m.	17
Tillämpningen av miljörättsliga principer och mål m.m.	20
Regelförenkling	23
Ålfiske	24
Småskaligt fiske och fritidsfiske	26
Vattenbruk och fiskförädling	29
Reservationer	31
1. Fiskekvoter, punkt 2 (MP, V)	31
2. Hållbarhetskriterier i EU:s fiskerätter, punkt 3 (S, MP, V)	31
3. Miljömål i EU:s fiskepolitik, punkt 4 (MP, V)	32
4. Förbud rörande krabblor, punkt 5 (S, MP, V)	32
5. Fiskerikontroll, punkt 6 (S)	33
6. Sanktioner, punkt 7 (MP, V)	34
7. Fiskeflottan, punkt 9 (V)	34
8. EU:s fiskepartnerskapsavtal, punkt 11 (S, V)	35
9. Bistånd till fiskerikontroll m.m., punkt 12 (MP, V)	35
10. Tillämpningen av miljörättsliga principer och mål, punkt 13 (MP, V)	36
11. Tillämpningen av miljöbalkens regler, punkt 14 (MP)	37
12. Fiskefria områden m.m., punkt 15 (V)	37
13. Småskaligt fiske och fritidsfiske, punkt 18 (S)	38
14. Vattenbruk och fiskförädling, punkt 19 (S)	38
Särskilt yttrande	40
Fiskeripolitik (S)	40
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	42
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010	42

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Den gemensamma fiskeripolitiken

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:MJ210, 2010/11:MJ274 yrkande 1, 2010/11:MJ330, 2010/11:MJ342 yrkande 1 i denna del och 2010/11:MJ388.

2. Fiskekvoter

Riksdagen avslår motion 2010/11:MJ294 yrkande 6 i denna del.

Reservation 1 (MP, V)

3. Hållbarhetskriterier i EU:s fiskerätter

Riksdagen avslår motion 2010/11:MJ446 yrkande 1.

Reservation 2 (S, MP, V)

4. Miljömål i EU:s fiskepolitik

Riksdagen avslår motion 2010/11:MJ446 yrkande 9 i denna del.

Reservation 3 (MP, V)

5. Förbud rörande krabblor

Riksdagen avslår motion 2010/11:MJ306.

Reservation 4 (S, MP, V)

6. Fiskerikontroll

Riksdagen avslår motion 2010/11:MJ342 yrkande 2.

Reservation 5 (S)

7. Sanktioner

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:MJ329, 2010/11:MJ414 och 2010/11:MJ446 yrkandena 4 och 5.

Reservation 6 (MP, V)

8. Redskap

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:MJ274 yrkande 6, 2010/11: MJ286 yrkandena 1 och 2 samt 2010/11:MJ342 yrkande 1 i denna del.

9. Fiskeflottan

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:MJ274 yrkande 2 och 2010/11: MJ294 yrkande 6 i denna del.

Reservation 7 (V)

10. EU:s fiskeavtal med tredjeland

Riksdagen avslår motion 2010/11:MJ274 yrkande 9.

11. EU:s fiskepartnerskapsavtal

Riksdagen avslår motion 2010/11: MJ294 yrkande 6 i denna del.

Reservation 8 (S, V)

12. Bistånd till fiskerikontroll m.m.

Riksdagen avslår motion 2010/11: MJ446 yrkande 7.

Reservation 9 (MP, V)

13. Tillämpningen av miljörettsliga principer och mål

Riksdagen avslår motionerna 2010/11: MJ274 yrkande 7 och 2010/11: MJ446 yrkandena 8, 9 i denna del och 10.

Reservation 10 (MP, V)

14. Tillämpningen av miljöbalkens regler

Riksdagen avslår motion 2010/11: MJ446 yrkande 3.

Reservation 11 (MP)

15. Fiskefria områden m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2010/11: MJ274 yrkande 3 och 2010/11: MJ294 yrkande 6 i denna del.

Reservation 12 (V)

16. Regelförenkling

Riksdagen avslår motionerna 2010/11: MJ331 och 2010/11: MJ413.

17. Ålfiske

Riksdagen avslår motionerna 2010/11: MJ264 yrkande 1, 2010/11: MJ287 och 2010/11: MJ350 yrkande 4.

18. Småskaligt fiske och fritidsfiske

Riksdagen avslår motionerna 2010/11: MJ260, 2010/11: MJ274 yrkande 10, 2010/11: MJ298, 2010/11: MJ342 yrkande 3 och 2010/11: MJ347.

Reservation 13 (S)

19. Vattenbruk och fiskförädling

Riksdagen avslår motionerna 2010/11: MJ274 yrkande 11 och 2010/11: MJ342 yrkande 4.

Reservation 14 (S)

Stockholm den 10 februari 2011

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Matilda Ernkrans

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Matilda Ernkrans (S), Bengt-Anders Johansson (M), Lars Hjalmered (M), Johan Löfstrand (S), Rune Wikström (M), Helén Pettersson i Umeå (S), Johan Hultberg (M), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Per Åsling (C), Åsa Coenraads (M), Åsa Romson (MP), Irene Oskarsson (KD), Josef Fransson (SD), Jens Holm (V), Suzanne Svensson (S) och Lars Tysklind (FP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas sammantaget 37 motionsyrkanden om fiskeripolitiken från den allmänna motionstiden 2010. Frågor som tas upp är komplettering av fiskekvotssystemet med s.k. kilowattdaggar eller havdagar, fiskerikontroll, sanktioner och förbud samt miljömål och hållbarhetskriterier inom fiskeområdet. Vidare uppmärksammas behov av att anpassa redskapen, fiskeflottans kapacitet, EU:s fiskeavtal med tredjeländ och regel-förenkling. Därutöver behandlas frågor som rör ålfiske, kustnära fiske och fritidsfiske samt vattenbruk. Utskottet avstryker samtliga motionsförslag. I betänkandet finns 14 reservationer (S, MP och V) och 1 särskilt yttrande.

Inledning

Miljö- och jordbruksutskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp genomförde 2007 en uppföljning av resultat och konsekvenser som de fiskeripolitiska insatserna får för företag inom yrkesfiske, vattenbruk och fisketurism (rapport 2007/08:RFR3). Mot bakgrund av rapporten godkände riksdagen att en mer ingående uppföljning och redogörelse för de fiskeripolitiska insatsernas effekter i relation till målen bör redovisas för riksdagen (bet. 2007/08: MJU2, rskr. 2007/08:93). Miljö- och jordbruksutskottet har även låtit sammanställa två forskningsöversikter (rapporterna 2008/09:RFR4 och 2009/10:RFR2). Den första innehöll forskning om fiskets, övergödningens och miljögifternas direkta och indirekta effekt på fiskpopulationer, och den andra belyste frågor om fiskbestånden ur ett framtidsperspektiv.

Nedan ges en översiktlig bild av fiskeripolitiken med utgångspunkt från regeringens redovisning i den skrivelse som lämnades våren 2010 (skr. 2009/10:187, Redovisning av fiskeripolitiska insatser). Detta utgör samtidigt en viktig utgångspunkt för utskottets ställningstagande när det gäller motionsförslagen i detta betänkande.

Den gemensamma fiskeripolitiken och nationell lagstiftning

Den gemensamma fiskeripolitiken är en s.k. fullt utvecklad unionspolitik, vilket innebär att samtliga EU:s medlemsländer omfattas av politikens bestämmelser. Enligt grundläggande EU-rättsliga principer får Sverige inte ha nationella bestämmelser som strider mot EU:s bestämmelser om den gemensamma fiskeripolitiken. Däremot får Sverige ha nationella bestämmelser för att komplettera eller verkställa EU:s regelverk.

Inom EU utformar och tillämpar medlemsstaterna en gemensam fiskeripolitik som bygger på principerna om gemensam förvaltning av fiskeresurserna och, som huvudregel, lika tillgång till fiskevattnen för alla EU-

fiskare. EU:s fiskeripolitik hade till en början som grundsyfte att främja ökad produktion av fisk. Under senare år har EU:s fiskeripolitik alltmer kommit att präglas av de problem som sammanhänger med minskande fiskbestånd och risker för utfiskning. Detta har lett till en stark utbyggnad av regelsystemet med inriktning på bevarandeåtgärder, begränsningar och kontrollåtgärder.

Den gemensamma fiskeripolitiken omfattar i princip alla aspekter på fisket från havet till konsumenten. Politiken innehåller fyra s.k. politikområden. Dessa är bevarandestrategier, strukturstrategier, marknadsstrategier och strategier för förbindelser med tredjeland. Bevarandestrategier (eller resursstrategier) syftar till att skydda fiskresursen. I den ingår regleringen om fiskets bedrivande och kontrollen av fisket. Strukturstrategiernas uppgift är huvudsakligen att anpassa medlemsstaternas fiskeflottor till tillgängliga fiskeresurser men även att främja en hållbar näringslivsutveckling. Marknadsstrategiernas syfte är att underlätta för en gemensam marknad. Strategier för den externa politiken behandlar EU:s förbindelser med länder och organisationer utanför unionen.

Medlemsstaterna har viss nationell kompetens eftersom vissa områden är oreglerade. Nationellt kan vissa aspekter regleras för kustfisket medan fisket i sötvatten som helhet regleras nationellt. Även fritidsfisket regleras huvudsakligen nationellt med undantag av det saluföringsförbud som har fastställts i EU:s kontrollförordning (rådets förordning (EG) nr 1224/2009). I samma förordning anges också att medlemsstaterna ska övervaka fångsterna av fritidsfiskets uttag på bestånd som omfattas av en av EU fastställd återhämtningsplan. Efter analys av de biologiska effekterna kan EU i viss mån reglera aktuellt fritidsfiske. Den nationella lagstiftningen finns i fiskelagen (1993:787). Fiskelagen reglerar rätten till fiske och fiskets bedrivande inom Sveriges sjöterritorium och inom Sveriges ekonomiska zon utöver det som gäller enligt EU-lagstiftningen. Fiskelagen har varit föremål för en översyn som har presenterats i betänkandet Med fiskevård i fokus – en ny fiskevårdslag (SOU 2010:42). Det pågår en remissbehandling av förslagen. Remisstiden utgår den 15 mars 2011.

Utskottets överväganden

Den gemensamma fiskeripolitiken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner (S, M, MP, V, KD) om den gemensamma fiskeripolitiken. De frågor som tas upp avser komplettering av fiskekvotssystemet med s.k. kilowattdagar, utformning av fiskekvoter, miljömål och hållbarhetskriterier i EU:s fiskepolitik samt förbud rörande krabblor.

Jämför reservationerna 1 (MP, V), 2 (S, MP, V), 3 (MP, V) och 4 (S, MP, V).

Motionerna

I motionerna MJ210 (KD) och MJ388 (M och KD) uppmärksammas att det behövs en komplettering av systemet med fiskekvoter för att undvika s.k. utkast. Det är därför väsentligt att Sverige driver frågan om att införa kilowattdagar eller havdagar då man fiskar under ett visst antal dagar och får ta hand om all fisk. Även i motion MJ274 (KD) yrkande 1 föreslås att kilowattdagar införs för fisket på demersala arter i Östersjön för att anpassa fiskeflottans kapacitet till en långsiktigt hållbar förvaltning av fiskebestånden. I motion MJ342 (S) yrkande 1 framhålls att det fiskepolitiska arbetet inom EU oförtrutet måste drivas vidare med höga svenska ambitioner vad gäller nytt förvaltningssystem som förhindrar att fisk kastas tillbaka i havet. Havdagar, minimistorlekar och teknisk utveckling, utskrotning av fiskeflottan är andra nödvändiga åtgärder.

Enligt motion MJ330 (KD) bör svenska fiskare i likhet med danska fiskare få en ökad tilldelning av kilowattdagar då stängda områden inrättas. Svenska myndigheter bör därför begära motsvarande justering hos kommissionen som de danska har gjort när det gäller torskfisket i Kattegatt.

I motion MJ294 (V) yrkande 6 i denna del framhålls att fiskekvoterna bör baseras på forskarnas rekommendationer. Den gemensamma fiskeripolitiken har inte utgått från forskarnas råd när det gäller hållbart fiske. Motionärerna uppger att 88 % av alla fiskarter inom EU hotas av överfiske.

Enligt motion MJ446 (MP) yrkande 1 bör regeringen i samband med EU:s fiskeförhandlingar driva linjen att det ska införas hållbarhetskriterier som ska gälla EU:s alla fiskerätter. Fiskerätter ska inte fördelas efter hur mycket man har fiskat tidigare. I samma motion betonas vidare att miljömålet bör vara överordnat i EU:s fiskepolitik. I EU:s gemensamma fiskeripolitik negligeras konflikterna mellan miljömål och ekonomiska mål. Det behövs en tydlig prioritering av långsiktiga miljömål framför kortsiktig ekonomisk vinning (yrkande 9 delvis).

I motion MJ306 (S) uppmärksammas avarter i krabbfisket där man bryter av klorna på krabbor och sedan kastar tillbaka dem i havet igen. Krabbklor betingar ett högt pris. Det krävs ett tydligt förbud mot fångst och hantering av avskilda krabbklor och ett införsel förbud av krabbklor till Sverige. Regeringen bör därför inom EU aktivt verka för att ett sådant förbud införs i den gemensamma fiskeripolitiken för att komma till rätta med detta allvarliga och otillståndiga djurplågeri.

Utskottets ställningstagande

Det finns ett stort intresse kring arbetet med utformningen av den gemensamma fiskeripolitiken, vilket också avspeglas i de olika förslag som återfinns i nu aktuella motioner. Utskottet anser i likhet med motionärerna att detta är ett angeläget arbete för att kunna få till stånd ett hållbart fiske som också tillgodoser konsumenternas efterfrågan.

Från svensk sida betonas att reformen av den gemensamma fiskeripolitiken behöver vara genomgripande och att man måste komma till rätta med överkapaciteten i den europeiska fiskeflottan. Vidare måste behovet av långsiktighet i förvaltningen och förändring av beslutsstruktur tillgodoses. Enligt utskottets mening är det väsentligt att bevaka att den gemensamma fiskeripolitikens målsättning och principer om försiktighetsansatsens tillämpning – baserat på Internationella havsforskningsrådet (Ices) vetenskapliga rådgivning och gradvis införande av ekosystemansatsen – efterlevs. Grundinställningen är att fiskeriförvaltningen ska verka för ett långsiktigt hållbart resursutnyttjande. För att nå detta är det viktigt att Ices vetenskapliga rådgivning utgör grunden för de politiska besluten samt att existerande förvaltnings- och återhämtningsplaner följs.

I november 2010 träffades en politisk överenskommelse i rådet om att reglera kvoter för fem arter i Östersjön. Även antalet dagar som torskfiskare spenderar ute ur hamn (fiskeansträngningen) bestämdes. Detta innebär att kvoterna och de totalt tillåtna fångstmängderna redan i dag kompletteras med en reglering av fiskeansträngningen.

Vid rådets möte i december 2010 fastställdes kvoter för 2011 som innebär att de reduceras utifrån den vetenskapliga rådgivningen. Detta är en ansvarsfull inriktning som Sverige aktivt har arbetat för. När det gäller torsken i Kattegatt har Sverige pekat på den dåliga beståndsstatusen och givit sitt stöd till kommissionens förslag om att minska TAC med 50 %. Vidare har Sverige framhållit behovet av att införa ytterligare åtgärder för att skydda beståndet. Utskottet vill uppmärksamma att vid det mötet fogades ett stort antal deklARATIONER till den politiska överenskommelsen. Flertalet av dessa tillkom, enligt vad utskottet erfar, på svensk begäran. Bland annat att kommissionen under 2011 ska föreslå riktlinjer för hur nya och utökade fisken får etableras, en deklARATION om det utkastförbud som finns

med i det avtal EU ingick med Norge den 4 december 2010 och en deklARATION rörande torsk i Kattegatt om att kommissionen ska skicka en förfrågan till STECF avseende säsongsstängning av trålfisket under lekperioden.

Utskottet konstaterar avslutningsvis att utkast av fisk är ett stort problem och ett oacceptabelt resursslöseri som omöjliggör en korrekt bestämning av fiskeridödligheten. Det är därför viktigt att utkast av fisk stoppas och att bifångster av andra hotade fiskarter samt fåglar och däggdjur minskas så att bestånden kan återhämta sig och att man undviker förlust av viktig genetisk variation. En nyckelfaktor för att komma åt problemet är utvecklandet och nyttjandet av effektiva selektiva fiskeredskap (se vidare avsnittet om redskap). Med det anförda föreslår utskottet att motionerna MJ210 (KD), MJ388 (M och KD), MJ274 (KD) yrkande 1, MJ342 (S) yrkande 1 delvis, MJ294 (V) yrkande 6 delvis och MJ446 (MP) yrkande 1 och yrkande 9 delvis lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller frågan om att öka tilldelningen av kilowattdagar (kW-dagar) vill utskottet hänvisa till sin tidigare redovisade inställning att det är angeläget att den s.k. försiktighetsansatsen tillämpas baserat på Ices vetenskapliga rådgivning och med gradvis införande av ekosystemansatsen. Situationen för torsk är fortfarande mycket allvarlig. Enligt vad utskottet därtill har inhämtat från Fiskeriverket framgår att Sverige inte har utnyttjat alla kW-dagar i förhållande till tilldelade fiskekvoter. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion MJ330 (KD).

Utskottet har tidigare behandlat frågor om hanteringen av krabbor (t.ex. bet. 2006/07:MJU13). Därvid redovisades det gemenskapsrättsliga regelverket när det gäller krabbor. Reglerna innebär att högst 1 % av den totala fångsten av krabbor vid fiske med burar eller tinor får bestå av avskilda krabbor. Vid fiske med andra redskap får högst 75 kg avskilda krabbor behållas ombord och landas. När det gäller saluföring är huvudregeln att krabbor inte får saluföras utan att detta endast får ske med hela krabbor. Undantag görs för hela krabbor som är romhonor eller har mjukt skal. Detta tillämpas emellertid inte på små produktkvantiteter som av kustfiskaren avsätts direkt till detaljhandlare eller konsumenter. I dessa fall får alltså krabbor säljas, men givetvis gäller bestämmelserna om tillåtna landningsmängder. Vidare reglerar bestämmelserna saluföring i första led och hindrar alltså inte att en förstahandsmottagare köper hela krabbor för att sedan, i andra led, sälja endast krabbor.

Mot bakgrund av det anförda är utskottet inte berett att förorda något införselbud. Motion MJ MJ306 (S) bör därför lämnas utan vidare åtgärd.

Fiskerikontroll och sanktioner

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om fiskerikontrollen, översyn av den svenska lagstiftningen när det gäller administrativa sanktioner och sanktioner inom den gemensamma fiskeripolitiken.

Jämför reservationerna 5 (S) och 6 (MP, V).

Motionerna

Enligt motion MJ342 (S) yrkande 2 behöver fiskerikontrollen bli mer effektiv. I dagsläget behövs inte mer resurser för kontrollen, utan mer effektivitet och mindre av kvantitet bör prägla verksamheten. EU behöver vidare utveckla ett bättre samarbete än i dag, och en gemensam personalstyrka förordas för fiskerikontrollen.

I motionerna MJ329 (KD) och MJ414 (M) förordas en översyn av lagstiftningen om administrativa sanktioner inom fiskerinäringen som infördes 2008. Motionärerna anser bl.a. att regelverkets utformning inte tar tillräcklig hänsyn till väder och vind, eller andra omständigheter utanför fiskarens kontroll.

I motion MJ446 (MP) yrkande 4 framhålls att straffen för olagligt fiske ska harmonieras och skärpas. Det finns underlag som visar att fiskerikontrollen inte fungerar. Risken att upptäckas är för liten och straffen är för låga för att förebygga lagbrott. Alla EU-länder måste också ha kännbara sanktioner. Enligt samma motion bör regeringen verka för att EU-kommissionen ska kunna dra in fiskekvoter från de länder som missköter sig och som inte klarar centrala miljörelaterade krav. Medlemsstater som inte tar sitt ansvar för den gemensamma fiskeripolitiken måste drabbas av kännbara sanktioner (yrkande 5).

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet nämna att fiskerikontrollen omfattar alla delar av den gemensamma fiskeripolitiken (resurs, struktur, marknad och förhållande till tredjeland). Den bedrivs såväl på land som till sjöss. Syftet med den landbaserade kontrollen är främst att övervaka att de nationella begränsningarna av fångster och effort efterlevs. Övervakning till sjöss syftar främst till att övervaka att fisket genomförs i enlighet med gällande regler.

Kommissionen har vid ett flertal tillfällen kritiserat Sveriges genomförande av fiskerikontrollen. Kritiken resulterade i att Sverige under 2006 delgavs en underrättelse om fördragsbrott. Kritiken avsåg brister i fångstövervakningen och ineffektiv hantering och uppföljning av överträdelser. Som ett resultat av detta beslutade regeringen att ge Fiskeriverket ett övergripande ansvar för genomförande av fiskerikontrollen, att flytta ansvaret för att genomföra landningskontroll från Kustbevakningen till Fiskeriverket samt

att införa ett system med administrativa sanktioner. Under genomförandet av dessa förändringar har kommissionen kritiserat Sverige för bl.a. bristande dimensionering av landningskontrollen och bristande geografisk korskontroll av uppgifter med hjälp av VMS (satellitbaserad positionsrapportering). Kritiken har medfört att regeringen tillfört extra resurser för att förstärka och utveckla fiskerikontrollen, senast med 5 miljoner kronor fr.o.m. 2010. Som ytterligare ett led i detta förbättringsarbete gjordes en överenskommelse mellan Sverige och kommissionen om hur den svenska fiskerikontrollen skulle förbättras.

De åtgärder som har vidtagits har inneburit

- att antalet landningskontroller mer än fördubblats sedan 2007. Detta är resultat av en utökning av antalet kontrollanter och utveckling av mobila IT-system för genomförande av kontroller i fält avseende såväl dokumentation som tillgång till t.ex. fartysuppgifter och satellitpositioner genom nyttjande av VMS
- att inslaget av riskanalys i kontrollens genomförande har ökat
- att ett nytt system för s.k. geografisk korskontroll främst genom ökat nyttjande av VMS har utvecklats
- att ett nytt system för uppföljning av överträdelser har utvecklats som ett led i införandet av administrativa sanktionsavgifter
- att det förebyggande arbetet har utökats genom förbättrad information gentemot fiskerinäringen.

Utskottet noterar därför med tillfredsställelse att kommissionen därefter har granskat Sveriges arbete med fiskerikontrollen och inte återkommit med kritiken.

Inom EU har fiskerikontrollen reformerats på grundval av den kritik som har riktats mot denna av såväl Europeiska revisionsrätten som kommissionen. Den har varit ineffektiv och bristfälligt genomförd av medlemsstaterna.

I november 2009 antogs en ny kontrollförordning för den gemensamma fiskeripolitiken.¹ Enligt vad utskottet har erfarit deltog Sverige aktivt i förhandlingsarbetet för att skapa ett effektivt och väl fungerande regelverk för kontrollen, i synnerhet under det svenska ordförandeskapet. Den nya kontrollförordningen samlar regleringen av fiskerikontrollen inom unionen i en rättsakt, vilket innebär en förenkling.

En stor förändring är att fiskerikontrollen utökas till alla handelsled och att det blir möjligt att spåra fisken från hav till konsument. En annan nyhet är att fritidsfisket regleras genom ett saluföringsförbud för fisk som

¹ Rådets förordning (EG) nr 1224/2009 av den 20 november 2009 om införande av ett kontrollsystem i gemenskapen för att säkerställa att bestämmelserna i den gemensamma fiskeripolitiken efterlevs, om ändring av förordningarna (EG) nr 847/96, (EG) nr 2371/2002, (EG) nr 811/2004, (EG) nr 768/2005, (EG) nr 2115/2005, (EG) nr 2166/2005, (EG) nr 388/2006, (EG) nr 509/2007, (EG) nr 676/2007, (EG) nr 1098/2007, (EG) nr 1300/2008, (EG) nr 1342/2008 och upphävande av förordningarna (EEG) nr 2847/93, (EG) nr 1627/94 och (EG) nr 1966/2006 (kontrollförordningen).

fångas i havet och att fångster av fritidsfångad fisk som omfattas av återhämtningsplaner (bl.a. tonfisk, torsk och ål) ska kartläggas för att man ska kunna vidta lämpliga förvaltningsåtgärder.

Vidare ska modern teknik utnyttjas mer, t.ex. genom elektronisk loggbok och satellitövervakning som gäller även för mindre fartyg på 12–15 meter. Påföljderna för dem som bryter mot bestämmelserna är desamma oavsett var överträdelsen har begåtts. Gemensamma sanktionssystem införs för allvarliga överträdelser genom ett pricksystem. Vid ett visst antal prickar kan fiskelicensen dras in. Kommissionen får vidare större möjligheter att agera mot medlemsstater som inte följer reglerna. Det innebär att man kan dra in ekonomiskt stöd eller fiskemöjligheter.

Utskottet vill vidare erinra om att Fiskelagsutredningen har presenterat förslag om att förändra de straffrättsliga sanktionerna. Avsikten är, enligt utredaren, att det ska finnas en möjlighet att döma ut i praktiken mer kännbara straffrättsliga sanktioner än vad som sker i dag. Därför föreslås att tillämpningsområdet för normerade böter utvidgas och att beräkningsgrunderna för dessa böter skärps. Därigenom förbättras möjligheterna att uppfylla EU:s krav på skärpta sanktioner för allvarliga överträdelser av den gemensamma fiskeripolitiken. Syftet är att åstadkomma en allmän straffskärpning för fiskebrott. Som redovisats ovan är utredningens förslag under remissbehandling.

Utskottet anser att det är positivt att åtgärder har vidtagits och att reformarbetet fortsätter inom såväl den gemensamma fiskeripolitiken som i Sverige för att förbättra fiskerikontrollen. Enligt utskottets mening är det angeläget med en effektiv fiskerikontroll som syftar till att fisket bedrivs i enlighet med gällande regler. Utskottet utgår från att fiskerikontrollen, när kontrollförordningen tillämpas fullt ut, både kommer att utvidgas och effektiviseras i samtliga medlemsstater. Det är, enligt utskottets mening, glädjande att Sverige har kunnat genomföra åtgärder för att förbättra den svenska kontrollen och att detta arbete inte föranlett förnyad kritik från kommissionen. Enligt utskottets bedömning bör motionerna MJ342 (S) yrkande 2, MJ446 (MP) yrkandena 4 och 5 därmed kunna lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller motionsyrkanden som särskilt uppmärksammar administrativa sanktioner inom fiskerinäringen i Sverige vill utskottet hänvisa till kommissionens kritik av Sveriges fiskerikontroll. Kritiken ledde under hösten 2007 fram till en överenskommelse med kommissionen om genomförande av en rad förbättringar inom den svenska fiskerikontrollen. En del av överenskommelsen avsåg införandet av ett system för administrativa sanktioner. Förslag till ett sådant system presenterades i Fiskesanktionsutredningens betänkande Administrativa sanktioner på yrkesfiskets område (SOU 2007:20) och ledde till lagstiftning som började tillämpas fr.o.m. den 1 juli 2008 (prop. 2007/08:107, bet. 2007/08: MJU16). Utskottet konstaterar att bestämmelserna om sanktionsavgift har varit i kraft under en förhållandevis kort tid. Utskottet utgår från att regeringen följer tillämp-

ningen av dessa bestämmelser och återkommer till riksdagen i frågan om sådana skäl finns. Motionerna MJ329 (KD) och MJ414 (M) bör därmed lämnas utan vidare åtgärd.

Redskap

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om bl.a. anpassning av fiskeredskap och att Sverige inom EU-samarbetet bör verka för att drivgarnsförbudet upphävs.

Motionerna

I motion MJ274 (KD) yrkande 6 lyfter man fram att det är viktigt att redskapen anpassas till ett mer uthålligt och i längden lönsamt fiske, dvs. de minsta fiskarna bör inte fastna i näten. Det är inte tillräckligt att anpassa de fångade fiskemängderna för att åstadkomma ett mer uthålligt och i längden lönsamt fiske.

Enligt motion MJ286 (C) yrkande 1 behövs åtgärder som säkerställer ett svenskt livskraftigt och lönsamt fiske efter lax i Östersjön. Alternativa fiskemetoder till de existerande måste tas fram. Motionären föreslår därför att Fiskeriverket ges ett uppdrag att i samverkan med fiskerinäringen verka för framtagandet av ett nytt laxfångande redskap.

I samma motion begärs att Sverige inom EU-samarbetet verkar för förbudet mot fiske med drivgarn i Östersjön upphävs. Motionären uppger att beståndet av den vilda laxen har ökat men att detta inte kan tillgodogöras konsumenterna eftersom det är förbjudet att fiska lax med drivgarn. Fångstmetoden anses utgöra ett hot mot tumlare men det torde vara säkerställt att det inte finns några tumlare i Östersjön (yrkande 2). Även i motion MJ342 (S) yrkande 1 i berörd del lyfter man fram att förbudet mot drivgarn skapar svårigheter för svenska fiskare eftersom många har gjort stora investeringar i redskap för denna typ av fiske. Motionärerna är tveksamma till de underlag som EU-kommissionens beslut om förbud mot drivgarnsfiske bygger på eftersom förekomsten av tumlare, som fastnar i drivgarnen, är i det närmaste obefintlig i Östersjön.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet framhålla att det är väsentligt att arbetet med fleråriga planer som reglerar de flesta kommersiella bestånd av fisk fortsätter. Fiskekapaciteten ska anpassas till beståndssituationen. Det är viktigt att s.k. utkast av fisk försvinner och att bifångster av andra hotade fiskarter samt fåglar och däggdjur minskas så att bestånden kan återhämta sig och att förlust av viktig genetisk variation undviks.

En nyckelfaktor för att komma åt problemet är att utveckla och nyttja effektiva selektiva fiskeredskap. Enligt regeringen ligger Sverige väl till i arbetet med selektiva redskap och fortsätter att vara starkt drivande i EU:s arbete med att verka för skonsamma och selektiva fiskeredskap.

Utskottet vill vidare uppmärksamma det operativa programmet för fiske-näringen i Sverige som gäller under perioden 2007–2013. Programmet syftar till att främja ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart fiske i Sverige. Fiskeprogrammet började genomföras under våren 2008. Till och med 2009 har 152 miljoner kronor beviljats till olika insatser. Projekt som rör fiskeredskap tillhör de områden där mest medel har beviljats.

När det gäller EU:s drivgarnsförbud som trädde i kraft 2008 konstaterar utskottet att detta har gynnat laxbestånden i Östersjön. I flera norrländska älvar har man kunnat se en ökning av uppvandrande lax. Ett flertal förvaltningsåtgärder har genomförts såväl i mynningsområdena som i älvarna, vilket gynnat arter som lax och havsöring som är beroende av älvarna för sin reproduktion.

Utskottet vill vidare peka på att kommissionen under 2009 genomförde en öppen konsultation om de råd som Ices har gett angående utarbetandet av en ny flerårig plan för laxförvaltning i Östersjön. Utifrån de synpunkter som har inkommit har kommissionen gjort en konsekvensanalys, och det finns planer på att utarbeta en förvaltningsplan för lax i Östersjön. Med hänsyn till det anförda föreslår utskottet att motionerna MJ274 (KD) yrkande 6, MJ286 (C) yrkandena 1 och 2 samt MJ342 (S) yrkande 1 i berörd del lämnas utan vidare åtgärd.

Fiskeflottan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om fiskeflottans kapacitet.

Jämför reservation 7 (V).

Motionerna

I såväl motion MJ274 (KD) yrkande 2 som motion MJ294 (V) yrkande 6 delvis framhålls att fiskeflottans kapacitet ska anpassas till bestånden så att man kan åstadkomma en långsiktigt hållbar förvaltning av fiskbestånden. Det är ett problem att storleken på fiskeflottan är långt större än vad bestånden tål.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare behandlat frågor rörande överkapacitet inom den svenska fiskeflottan. Regeringen har i en skrivelse till riksdagen våren 2010 redogjort för sin bedömning i frågan (skr. 2009/10:187). Enligt reger-

ingen har de statliga insatserna såsom skrotningskampanjer och överlåtbara rättigheter bidragit till en minskning av den svenska fiskeflottans kapacitet, men det kvarstår en överkapacitet som fortsatt resulterar i låg lönsamhet. Effekterna av de olika insatser och regleringar som har vidtagits för att värna om det småskaliga kustfisket i olika regioner, bl.a. regionala kvoter och undantag från krav på särskilt torskfisketillstånd i Östersjön, är svåra att påvisa eftersom en fortsatt minskning av segmentet sker, men åtgärderna bedöms ha mildrat den negativa utvecklingen.

Vid utskottets behandling av skrivelsen instämde utskottet i regeringens bedömning. Utskottet uppmärksammade också att unionens fiskeflotta fortfarande är för stor för de tillgängliga resurserna och att denna obalans ligger till grund för många problem, t.ex. dålig ekonomisk lönsamhet, bristande efterlevnad av regler och överutnyttjade resurser. I samband med att den gemensamma fiskeripolitiken reformeras kommer frågan om överkapacitet och subventioner att hanteras.

Utskottet vill vidare hänvisa till sitt utlåtande över grönboken om reformen av den gemensamma fiskeripolitiken (utlåtande 2009/10: MJU4 s. 10). Utskottet framhöll därvid, i likhet med kommissionen, att näringen omfattas av ett antal indirekta stöd, utöver direktstödet från Europeiska fiskerifonden och liknande nationella stödsystem. Det viktigaste av dessa indirekta stöd är det allmänna undantaget från bränsleskatt. Mot bakgrund av subventionernas negativa effekter på resursallokering och bestånd ansåg utskottet att subventionerna borde avskaffas. Detta gäller även subventionen i form av undantag från bränsleskatt som bör tas bort på EU-nivå. Utskottet pekade på att det är märkligt att EU ännu inte klarat av att på ett ansvarsfullt sätt ta bort denna subvention som är till så stor skada, inte minst för miljön. Utskottet anförde vidare att ett införande av tydligare fiskerättigheter för enskilda eller för grupper av företag skulle vara mer effektivt mot överkapaciteten än dagens kostsamma strukturanpassningspolitik.

Enligt vad utskottet har inhämtat från Landsbyggsdepartementet driver Sverige, generellt sett, linjen att subventioner som bibehåller fartygskapaciteten ska fasas ut. Vidare bör tilläggas att utskottet genom sin uppföljnings- och utvärderingsgrupp har följt upp resultatet av skrotningskampanjen i Östersjön. Utskottet har funnit att resultaten av skrotningskampanjen i Östersjön var oklara. Det är, enligt utskottets mening, viktigt att regeringen följer den fortsatta utvecklingen av denna fråga och dess konsekvenser för lönsamheten inom yrkesfisket. Utskottet avser att återkomma till skrotningskampanjen i samband med uppföljningen av regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen för utgiftsområde 23 för 2012.

Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motionerna MJ274 (KD) yrkande 2 och MJ294 (V) yrkande 6 i denna del lämnas utan vidare åtgärd.

EU:s fiskeavtal med tredjeland m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om efterlevnaden av FAO:s uppförandekod när det gäller EU:s fiske, EU:s fiskeavtal med tredjeland samt EU:s bistånd till fiskerikontroll och fiskeförvaltning i tredjeland.

Jämför reservationerna 8 (S, V) och 9 (MP, V).

Motionerna

I motion MJ274 (KD) yrkande 9 påpekas att EU:s fiske i andra länders vatten måste följa FN:s jordbruks- och livsmedelsorganisations (FAO) uppförandekod för ansvarsfullt fiske. EU:s fiskeavtal med tredjeland bör renodlas till överenskommelser om tillträde till fiskeresurserna i enlighet med havsrätten och FAO:s uppförandekod för ansvarsfullt fiske. Detta innebär att man tar hänsyn till lokalbefolkningens möjligheter att försörja sig genom fiske.

Enligt motion MJ294 (V) yrkande 6 delvis är det viktigt att värna fiskebestånden globalt. I dag möjliggör EU:s gemensamma fiskeripolitik att fattiga länders fiskebestånd utnyttjas, vilket bidrar till rovdrift och förstör livsvillkoren för lokalbefolkningen. Sverige bör därför agera för att de fiskeavtal som EU tecknar med utvecklingsländer omedelbart stoppas. Nya avtal ska baseras på folkrättsliga principer och respekt för invånarna i avtalsländerna. EU:s framtida fiskeriavtal ska garantera att fisket i tredjelands vatten sker på verkliga överskottsresurser.

I motion MJ446 (MP) yrkande 7 uppmärksammas EU:s bistånd till fiskerikontroll och fiskeförvaltning i tredjeland. Motionärerna anser att regeringen i samband med EU:s fiskeförhandlingar bör agera för att EU inte ska begära kompensation i form av fiskerätter för sina biståndsinsatser. Sverige och EU bör ge särskilt bistånd till fattiga länder, i första hand i Afrika, för att bygga upp fiskerikontrollen för att skydda de egna fiskevattnen från utfiskning eller rovfiske från stora fiskefartyg. Länderna behöver också stöd för att bygga upp en fiskeriförvaltning mer generellt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare behandlat motionsyrkanden om EU:s fiskepartnerskapsavtal med utvecklingsländerna (se t.ex. bet. 2010/11:MJU5, s. 56). Av betänkandet framgick att utskottet, i likhet med regeringen, ansåg att EU:s externa fiskeripolitik, särskilt de fiskepartnerskapsavtal som unionen har med många utvecklingsländer, måste förbättras. Bland annat bör kostnaden för dessa avtal i framtiden ligga på de fiskande parterna i stället för att till största delen finansieras av unionen. Vid utskottets behandling framkom vidare att Sverige i samband med att avtal omförhandlas påpekat att

fisket ska bedrivas endast på ett visat överskott, att den vetenskapliga rådgivningen ska följas, att utvärderingar av avtalet ska ske och att dessa utvärderingar ska komma medlemsstaterna till handa.

På grundval av de aktuella motionsförslagen vill utskottet lämna vissa kompletterande uppgifter i frågan.

Bilaterala fiskeavtal mellan EU och tredjeland fastställer den allmänna ramen för tillträde för EU:s flottor till vatten i dessa länder. Ett protokoll som bifogas fastställer de särskilda villkor (tekniska, ekonomiska, typ av resurser, etc.) som gäller för genomförandet av avtalet. Fiskeavtalen kan delas in i fiskepartnerskapsavtal (FPA) och rena fiskeavtal. Fiskeavtalen, som står för den största delen av EU:s fiske utanför unionens vatten, handlar dels om gemensam förvaltning av delade bestånd, dels om ett utbyte av fiskerättigheter. Sverige fiskar på dessa avtal, framför allt i norsk zon.

En stor del av EU-flottans fångster kommer från fiskevatten utanför EU men huvuddelen av detta kommer från avtal med nordliga länder som Norge, Island och Färöarna. Fiske från FPA utgör 8 % av totala fångsten (volym) enligt uppgifter från Landsbyggsdepartementet.

Fiskepartnerskapsavtal innebär att EU erhåller överföringar av fiskemöjligheter i utbyte mot ekonomisk ersättning. Partnerskapsavtalen löper ofta över flera år och omförhandlas vanligen när kontraktstiden är slut. Dessa fisken har, enligt regeringen, stor ekonomisk betydelse för både unionen och avtalsländerna. Unionen har i dag sådana avtal med 16 länder, huvudsakligen utvecklingsländer.

År 2004 tog rådet beslut om rådsslutsatser som gav riktlinjerna för hur fiskepartnerskapsavtal skulle se ut. Rådsslutsatser är inte bindande men de ger rekommendationer. Rådsslutsatserna har implementerats på de avtal som nu finns. Detta har inneburit att man blev mer tydlig med att fisket skulle vara hållbart långsiktigt och bedrivas på ett överskott av kuststatens eller ö-nationens resurser. En viktig skillnad var vidare att ekonomiska och sociala utvärderingar skulle genomföras både före och efter avtalen. Därtill åtog man sig att i ökad omfattning förbättra det vetenskapliga underlaget för beslut avseende kvoter m.m. Som en viktig målsättning lyfte man fram att motverka illegalt fiske.

Kommissionen har sedan 2010 lagt in en klausul om mänskliga rättigheter i de förslag på förnyade avtal och protokoll som man har presenterat för rådet och parlamentet.

Utskottet erfar att regeringen vid flera tillfällen har framfört synpunkter på EU:s externa politik, framför allt med avseende på unionens fiskepartnerskapsavtal. En grundläggande svensk inställning är att Sveriges politik för global utveckling ska genomsyra och inarbetas i arbetet inom andra sektorer varhelst det är relevant. Synpunkter på fiskepartnerskapsavtalen och deras utformning utgår från att fisket ska vara hållbart, att det ske på det överskott av bestånden som inte nyttjas nationellt och med hänsyn till

tillgänglig vetenskaplig information, att EU:s sektorsstöd används i enlighet med de ingångna avtalen och följs upp samt att fisket sker i enlighet med gällande regelverk.

Landsbyggsdepartementet uppger att regeringen arbetar för att stärka den internationella fiskeriförvaltningen. Problemet med olagligt, orapporterat och oreglerat fiske, s.k. IUU-fiske, är ett internationellt problem och behöver tacklas internationellt. Frågan är vidare aktuell i arbetet med reformen av den gemensamma fiskeripolitiken. I detta arbete är framför allt följande punkter viktiga vad gäller den externa politiken:

- Fiske av EU-fartyg utanför unionen ska följa samma regler som fiske inom unionen.
- Regionala fiskerierorganisationer (Regional Fisheries Management Organisations, RFMO) är grunden i det internationella systemet för fiskeriförvaltning.
- Den vetenskapliga rådgivningen för fiskepartnerskapsavtalen måste stärkas. Detta är viktigt för att försäkra sig om att fisket sker på ett dokumenterat överskott.
- Övervakning, kontroll och uppföljning av avtalen är ett område där det också bör vara samma standard för fiske utanför unionen som på EU-vatten.
- Fiskepartnerskapsavtalen bör följas upp kontinuerligt.
- Den externa politiken ska vara överensstämmande med unionens biståndspolitik.

Utskottet anser att det är väsentligt att Sveriges politik för global utveckling implementeras i enlighet med riksdagens beslut (prop. 2002/03:122, bet. 2003/04:UU3, rskr. 2003/04:112). Beslutet utgör grunden för en samstämmig politik för en rättvis och hållbar global utveckling. Utgångspunkten är att nationella politiska beslut har globala återverkningar och att alla politikområden kan bidra till arbetet med att bekämpa fattigdom.

När det gäller fiskepartnerskapsavtal med tredjeland konstaterar utskottet att avtalen å ena sidan har stor ekonomisk betydelse för såväl EU som avtalsländerna. Å andra sidan behöver avtalen förbättras, och det är därför viktigt att avtalen utvärderas och att underlaget kommer medlemsstaterna till handa. Mot denna bakgrund välkomnar utskottet regeringens politik inom området som redovisas ovan. Utskottet vill också tillägga att Sverige 2006 röstade emot att EU skulle ingå ett fiskepartnerskapsavtal med Marocko, beroende på situationen vad gäller Västsaharas ställning gentemot Marocko. På grundval av det anförda utgår utskottet från att regeringen även fortsättningsvis bedriver en aktiv politik på detta område och vid behov informerar riksdagen om hur fiskepartnerskapsavtalen utvecklas. Enligt utskottets mening kan motionerna MJ294 (V) yrkande 6 i berörd del och MJ446 (MP) yrkande 7 därmed lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller frågan om FAO:s uppförandekod konstaterar utskottet att EU, liksom övriga länder som skrivit på FAO:s uppförandekod för ansvarsfullt fiske, har förbundit sig att följa koden. Enligt uppgift från Landsbyggsdepartementet arbetar regeringen för att underlätta uppföljningen av efterlevnaden, bl.a. genom att arbeta för att det vetenskapliga underlag som ligger till grund för fiskepartnerskapsavtalen ska förbättras, att utvärderingarna av avtalen ska förbättras och följa en gemensam standard samt att samstämmigheten med övrig politik, som utvecklings- och miljöpolitik, ska öka. På grundval av det anförda föreslår utskottet att motion MJ274 (KD) yrkande 9 lämnas utan vidare åtgärd.

Tillämpningen av miljörättsliga principer och mål m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om miljöbalkens tillämpning på fisket, miljömålets tillämpning inom fiskeripolitiken, förbud mot bottentrålning samt fiskefria områden.

Jämför reservationerna 10 (MP, V), 11 (MP) och 12 (V).

Motionerna

I motion MJ446 (MP) yrkande 3 uppges att miljöbalkens allmänna hänsynsregler ska gälla för all verksamhet, men de tillämpas i praktiken inte för fisket. Reglerna innebär bl.a. att man ska ha kunskap om miljöeffekter som den egna verksamheten har, att man ska använda bästa tillgängliga teknik och att man ska hushålla med naturresurser. Detta bör, enligt motionärerna, gälla även för fisket.

Vidare påpekas att miljömålet bör överordnas i EU:s fiskepolitik och den svenska fiskelagen. I motionen uppges att EU:s gemensamma fiskeripolitik och Sveriges nationella fiskelag negligerar konflikterna mellan miljömål och ekonomiska mål i fiske- och havsförvaltningen. Endast genom att tydligt prioritera långsiktiga miljömål framför kortsiktig ekonomisk vinning kan lagen bli tillräckligt tydlig (yrkande 9 i denna del).

I samma motion uppmärksammas också att miljökonsekvensbeskrivningar för fisket behöver genomföras. Miljökonsekvensbeskrivningar bör ske på alla aktiviteter som har en negativ påverkan på marina arter och ekosystem. I dag saknas sådana krav vid bottentrålning trots att trålningen förorsakar stora skador på havsbotten. Det behövs vidare en integrerad havsförvaltning, dvs. en sammanhållen förvaltning av de sektorer som har de största effekterna på havsmiljön, jordbruk, transporter, ledningar, avlopp, fiske, naturvård, olje- och grusutvinning, militära ändamål, rekreation etc. (yrkande 10).

Enligt yrkande 8 i samma motion behövs det också ett generellt förbud mot bottentrålning med möjlighet till dispens samt lokal tillståndsprövning. Undantag från förbudet bör bara ges efter en planerings- och tillståndsprövning som säkerställer att fiskemetoden inte skadar viktiga bottenhabitat. Tillståndsprövning ska ske lokalt eftersom förutsättningarna varierar mellan regionerna. Även i motion MJ274 (KD) yrkande 7 framhålls att bottentrålning bör klassas som miljöfarlig verksamhet och tillåtas endast efter en prövning av miljökonsekvenserna för aktuella områden. Skälet är att bottentrålning orsakar stora skador på havets botten som kan liknas vid en kalhugning, där de levande varelserna, oavsett art, obehövligt dras med i trålnäten.

I motion MJ294 (V) yrkande 6 i berörd del framhålls att fiskestopp bör införas på alla hotade arter och bestånd. Bland annat bör fler fiskefria områden införas. Fredade fiskefria områden kan fungera som barnkammare för både kommersiella fiskarter och andra arter. Likaså i motion MJ274 (KD) yrkande 3 framhåller motionären att de för fisken viktigaste lekområdena ska stängas för allt fiske under hela lekperioderna. Reservat där allt fiske är förbjudet fungerar som områden där fiskbestånden kan återhämta sig ostört och senare bidra till större fångster utanför de skyddade områdena. Reservat bör inrättas i samråd med fiskerinäringen och andra intressenter.

Utskottets ställningstagande

I betänkandet från Fiskelagsutredningen föreslås en ny fiskelag som innefattar en portalparagraf med miljörättsliga principer. Miljöintressen och näringens intressen ska, enligt förslaget, avvägas lika. Detta innebär att fiskevården i framtiden kommer att väga tyngre än vad som har varit fallet tidigare. På lång sikt finns det inga målkonflikter mellan hållbart fiske och yrkesfiske eller fritidsfiske. Fisket måste bedrivas hållbart och utgå från ekosystemansatsen för att det i framtiden ska finnas kvar en fiskenäring med levande kustsamhällen. I stället ligger konflikten mellan hållbart fiske och kortsiktigt överutnyttjande av fiskeresurserna. Portalparagrafen utgör således en programförklaring. Denna ges sedan ett innehåll genom att miljöprinciper införs i förslaget.

Utredaren föreslår att försiktighetsprincipen, ett kunskapskrav och en konsekvensbedömning för miljön införs i fiskevårdslagen. Försiktighetsprincipen innebär att alla som fiskar framöver blir skyldiga att vidta försiktighetsmått för att undvika risker för skada. Principen ska omfatta såväl yrkesfiskare som fritidsfiskare. Det föreslås vidare att ett kunskapskrav för yrkesfiskare ska införas. Innebörden ska vara att den som bedriver yrkesmässigt fiske med fartyg ska ha genomgått utbildning om det akvatiska ekosystemet. Krav på konsekvensbeskrivning och efterföljande bedömning för miljön integreras i det befintliga men förenklade tillståndssystemet för yrkesfiskare. Detta ska påminna om kravet om miljökonsekvensbeskrivning i miljöbalken.

Utskottet vill vidare uppmärksamma att utredningens förslag berör den regionala nivån. Utredaren pekar på att det behövs ett utökat samråd mellan brukare, intressenter och myndigheter eftersom det krävs en gemensam syn på de problem som behöver lösas. Ett utökat samråd med regional förankring kan, enligt utredaren, bidra till att det växer fram en sådan gemensam syn. Förslaget innebär att regionala råd med representanter från berörda myndigheter och intresseorganisationer knyts till den ansvariga myndigheten.

Utskottet noterar med tillfredsställelse att den nya Havs- och vattenmyndigheten inleder verksamheten den 1 juli 2011. Myndigheten kommer att ha ett samlat ansvar för havs- och vattenmiljöfrågor, inklusive genomförandet av fiskeripolitiken. Myndigheten ska verka för bevarande och hållbart nyttjande av havs- och vattenmiljöer. Myndighetens uppgifter baseras på den verksamhet som avser havs- och vattenmiljöfrågor och som tidigare har delats mellan Naturvårdsverket och Fiskeriverket. Det är, enligt utskottets mening, angeläget att kraftsamla i arbetet för ett renare hav och samtidigt ett hållbart nyttjande av havs- och vattenmiljöer. En ändamålsenlig organisation för detta ändamål är ett viktigt instrument i sammanhanget.

Utskottet konstaterar avslutningsvis att det pågår en beredning inom Regeringskansliet av förslag som berör tillämpningen av miljörättsliga principer inom fisket m.m. Utskottet föreslår därför att motion MJ446 (MP) yrkandena 3, 9 i berörd del och 10 lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller bottentrålning vill utskottet nämna att det finns regler om förbud mot bottentrålning för vissa områden under vissa tidsperioder redan i dag. Sådana förbud är oftast motiverade av ansamling av lekande fisk, eller ung, mindre fisk. Prövning av förbud sker således från fall till fall. I övrigt finns nationella regler i kustområdet om var trålning får ske. Det finns även regler om hur trålarna ska utformas för att ha så hög selektivitet som möjligt. Längs den svenska kusten finns också en trålgräns som utesluter trålning från de kustnära ekosystemen.

Utskottet har erfarit att det kontinuerligt genomförs en översyn och analys av områden med känsliga botten där bottentrålning är olämpligt. Effekter av bottentrålning har också studerats av Fiskeriverket, och det har då konstaterats att sådan trålning kan skada bottenlevande djur. Ytan av områden som är skyddade från trålning har därför utökats väsentligt under de senaste åren. Detta gäller främst på västkusten.

Utskottet förutsätter att regeringen följer utvecklingen på området. Detta gäller också riksdagens beslut men anledning av regeringens proposition om överlåtbara fiskerättigheter. Av underlaget framgår att man bl.a. uppskattade att antalet storskaliga trålare skulle minska med en tredjedel. Även det regionala inflytandet berördes (se vidare prop. 2008/09:169, bet. 2008/09:MJU23). Med hänsyn till det anförda föreslår utskottet att motionerna MJ446 (MP) yrkande 8 och MJ274 (KD) yrkande 7 lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller det fredade området vill utskottet tillägga att Sverige genom fiskerilagstiftningen sedan länge har infört olika slags begränsningar i syfte att skydda fisk och/eller naturvärden. Fredningsområden har en lång tradition inom svensk fiskeriförvaltning. Inom ett sådant område kan arter fredas permanent eller temporärt i sina lekområden eller uppväxtområden samtidigt som användningen av redskap begränsas. Fiskeriverket kan t.ex. stänga områden för fiske för att bevara eller restaurera hotade fiskbestånd, eller förbjuda bottentrålning i områden för att skydda känsliga bottenar.

Även beträffande denna fråga utgår utskottet från att regeringen följer utvecklingen. Utskottet föreslår därför att riksdagen lämnar motionerna MJ294 (V) yrkande 6 i berörd del och MJ274 (KD) yrkande 3 utan vidare åtgärd.

Regelförenkling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om regelförenklingar inom fiskerinäringen.

Motionerna

I motionerna MJ331 (KD) och MJ413 (M) uppmärksammas att regelverket för fiskerinäringen behöver förenklas. Motionärerna anser att regeringen under förra mandatperioden har bedrivit ett framgångsrikt arbete för att minska antalet krångliga regler för företagen men detta arbete har inte kommit fiskerinäringen till del.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser i likhet med motionärerna att det är väsentligt att arbetet med regelförenkling för företagen fortsätter och att även fiskerinäringen innefattas. Under 2007 påbörjades arbetet med regelförenkling till följd av regeringens handlingsplan för regelförenkling för företagen. När det gäller fiskerinäringen har Fiskeriverket funnit att det nationella utrymmet för åtgärder som minskar den administrativa bördan är begränsat. Den yrkesmässiga fiskeverksamheten lyder i allt väsentligt under direktverkande EU-förordningar. Ett antal åtgärder har genomförts varav den viktigaste är införandet av en elektronisk loggbok enligt rådets förordning (EG) nr 1966/2006 av den 21 december 2006 om elektronisk registrering och rapportering av fiskeverksamheter och om metoder för fjärranalys. Andra genomförda förändringar berör främst ett minskat uppgiftslämnande i loggboken, kustfiskejournalen och avräkningsnotan samt lättnader i förhandsanmälan inför landning (skr. 2009/10:187).

Utskottet har erfarit att regeringen i arbetet med unionens bestämmelser verkat för en regelförenkling. Ett exempel är arbetet med återhämtningsplanen för torskbestånden i Nordsjön med angränsande områden, där Sveriges förslag angående alternativa kontrollmetoder infördes under 2008. Detta innebar att genomförda nationella förenklingar kunde bibehållas.

Utskottet vill vidare nämna att Fiskelagsutredningen föreslår vissa förenklingar när det gäller tillståndskrav för yrkesfiske. Som redovisats ovan är förslagen under beredning, och utskottet utgår från att regeringen i samband härmed arbetar vidare med regelförenklingar för fiskerinäringen. Sverige bör fortsatt vara pådrivande inom EU-samarbetet och, där det är möjligt, ta initiativ till att förenkla eller genomföra förenklingar av det nationella regelverket. Utskottet föreslår med det anförda att motionerna MJ331 (KD) och MJ413 (M) lämnas utan vidare åtgärd.

Ålfiske

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om ålfisketillstånd och ålkultur.

Motionerna

I motionerna MJ264 (M) yrkande 1 och MJ287 (C) framhålls att man måste göra det möjligt att överföra ålfisketillstånd till en annan person för att säkerställa generationsskiften i ålfiskeföretagen. Dagens förbud när det gäller att överlåta ålfisketillstånd innebär att små ålfiskeföretag inte kan fortsätta sin verksamhet när tillståndsinnehavaren dör eller av annan orsak inte längre är förmögen att bedriva ålfiske.

Enligt motion MJ350 (S) yrkande 4 är det väsentligt att värna om en fortsatt ålkultur med hållbart fiske, förädling och ålagillen. Motionären uppger att förutsättningarna för ålen måste förbättras så att reproduktionen fungerar. Det behövs därför kraftfulla och omedelbara åtgärder som säkerställer en tillväxt i ålbeståndet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att ålen tidigare har varit en av de mest talrika och spridda fiskarterna i Europa, men i dagsläget är ålen akut hotad. Mängderna vuxen ål har minskat påtagligt. Likaså har antalet unga ålar som ska bygga upp beståndet rasat sedan 1980-talet. Ålens nedgång har varit så långvarig och kraftig att den 2005 fördes upp på den svenska listan för rödlistade arter såsom akut hotad. Sedan 2007 är också ålen listad som akut hotad av Internationella naturvårdsunionen (IUCN). Med anledning

av ålens akuta situation beslutade Fiskeriverket att i maj 2007 införa ett förbud mot att fiska ål i avvaktan på EU:s krav om att samtliga medlemsstater skulle upprätta ålåterhämtningsplaner.

Regeringen har i en skrivelse till riksdagen våren 2010 redogjort för det allvarliga läget när det gäller ålen (skr. 2009/10:187). Av redovisningen framgår bl.a. att ålfiskeförbudets primära syfte var att få kontroll och överblick över ålfisket inför den nationella förvaltningsplan som skulle utformas 2008, där en långsiktig anpassning av fisketrycket skulle ske. Särskilda tillstånd kunde dock ges för den som, under en referensperiod, hade bedrivit riktat ålfiske som uppgått till minst 400 kg per år. Dessa tillstånd kombinerades med nationella bestämmelser om höjt minimimått och redskapsbestämmelser för fasta redskap och ryssjor.

För att långsiktigt åstadkomma en återhämtning krävs, enligt regeringen, gemensamma åtgärder i hela utbredningsområdet. EU antog en återhämtningsplan för den europeiska ålen 2007, rådets förordning (EG) nr 1100/2007 av den 18 september 2007 om åtgärder för återhämtning av beståndet av europeisk ål, vilken innebär bindande åtaganden för medlemsstaterna att säkerställa en tillräcklig utvandring av blankål, ålens fullvuxna stadium, för lek. Enligt förordningen ska 60 % av den glasål som fångas i medlemsstaterna saluföras för utsättning i ålavrinningsområdena inom EU för att bidra till detta. Åtgärder för att uppnå målen ska regleras i varje medlemsstat i en nationell återhämtningsplan. Sveriges plan var en av de första som godkändes av kommissionen 2009. Planens åtgärder omfattar ett minskat fisketryck, ålyngelutsättningar och förbättrade möjligheter till passage förbi vattenkraftsanläggningar. Enligt planen ska ålfisket minska med 20 % under det första året för att sedan halveras fram till 2013. Det finns följaktligen inte några förutsättningar för expansion av detta fiske.

Reglerna har varit föremål för en översyn under 2010 i enlighet med planen, vilket har inneburit ytterligare begränsningar av ålfisket. Den nationella återhämtningsplanen ska utvärderas senast 2012 och därefter vart tredje år.

Utskottet vill vidare uppmärksamma att regeringen i propositionen En sammanhållen svensk havspolitik (prop. 2008/09:162) tillförde ytterligare 8 miljoner kronor 2009 respektive 2010 för genomförande av den nationella planen för återhämtning av beståndet av ål. Utskottet anser att det behövs fortsatt kraftfulla åtgärder för att få fler ålar att överleva. Utskottet välkomnar därför Fiskeriverkets beslut om ytterligare insatser för att skydda den utrotningshotade ålen under de kommande två åren. Detta innebär bl.a. att ålfisket på västkusten ska trappas ned nästa år och stoppas helt 2012. Dessutom höjs minimimåttet i Östersjön och sötvattensområdena till 70 cm. Utskottet utgår avslutningsvis från att regeringen inom EU-samarbetet driver frågan om att skapa förutsättningar för en tillväxt av ålen. Med det anförda föreslås att motionerna MJ350 (S) yrkande 4, MJ264 (M) yrkande 1 och MJ287 (C) lämnas utan vidare åtgärd.

Småskaligt fiske och fritidsfiske

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om att prioritera det småskaliga fisket, tremetersregeln vid kustnära fiske, fiskekort i fjällen samt rätt att plocka japanska jätteostron.

Jämför reservation 13 (S).

Motionerna

Enligt motion MJ274 (KD) yrkande 10 bör småskaliga yrkesfiskare som försörjer sig själva och sina familjer prioriteras framför fritidsfisket. Det är därför viktigt att uttala en tydlig politisk vilja att stärka det småskaliga yrkesfiskets ställning i Sverige. Även i motion MJ342 (S) yrkande 3 framhålls att det småskaliga kustnära fisket ska prioriteras eftersom det är regionalpolitiskt viktigt, för glesbygden, för sysselsättningen, för turistnäringen och inte minst för fiskenäringen. Strukturstödet till fisket bör, enligt motionen, utökas för att möjliggöra omställningen till ett hållbart samhälle även för fiskenäringen.

I motion MJ260 (M) diskuteras tremetersregeln vid kustnära fiske. Detta innebär att fiske på grundare vatten än tre meter är förbjudet under vissa tider. Förbudet mot att lägga nät för sikfiske på grundare vatten än tre meter har inneburit att denna typ av fiske i princip har förbjudits eftersom fisken under lektid söker sig mot grundare vatten för äggläggning. Möjligheten att fånga sik på djupare vatten under denna tid är begränsad. Lokalbefolkningen drabbas hårt av regeln och därför bör den, enligt motionären, snarast upphöra.

Enligt motion MJ347 (S) är det krångligt att fiska på statens mark när man vandrar, åker skidor eller skoter i de svenska fjällen. Det behövs fiskekort som är giltigt för ganska många sjöar. För att underlätta för turister i fjällen bör man kunna lösa ett fiskekort som gör det möjligt och tillåtet att fiska i alla statens sjöar under förutsättning att den fångade fisken anrättas och äts på plats.

I motion MJ298 (S) begärs att regeringen i den översyn som nu sker av fiskelagen ska lösa frågan om rätten att plocka de japanska jätteostronen. Japanskt jätteostron (*Crassostrea gigas*) upptäcktes i svenska vatten i augusti 2007. Det är fortfarande oklart om vem som helst eller endast fiskerättsinnehavaren får plocka denna nya art. De japanska jätteostronen i Sverige har nu nått en storlek som är attraktiv för konsumtion, och eftersom de lever så grunt som på noll till två meters djup lär det bli allt fler som önskar plocka dem.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att Fiskeriverket på regeringens uppdrag har utrett och analyserat det småskaligt kustnära fisket i Sverige. Arbetet har skett i samarbete med länsstyrelserna (Fiskeriverket, Småskaligt kustfiske mars 2010).

Av rapporten framgår att det finns många hinder av varierande karaktär och dignitet som begränsar och/eller påverkar det småskaliga fisket i en mindre positiv riktning. För flertalet av dem är det en stor utmaning att försöka hantera och, inte minst, att åtgärda dem. Möjligheten att förändra situationen ligger såväl på EU-nivå, nationell nivå, myndighetsnivå, regional och kommunal nivå, samhällsnivå som på individnivå. I rapporten lämnas ett antal åtgärdsförslag som syftar till att åstadkomma en positiv utveckling för det småskaliga fisket.

Utskottet har erfarit att underlaget har varit föremål för en hearing. När det gäller åtgärdsförslagen uppger Landsbyggsdepartementet att vissa åtgärder har genomförts och att andra är under beredning. Det finns exempelvis vissa lättnader för det småskaliga fisket i torskplanen jämfört med den tidigare regleringen. Man har bl.a. infört en kombination av gemensamma fiskestopp och ett bestämt antal fiskedagar som fiskaren själv kan välja när han eller hon vill utnyttja. Fiskedagarna var tidigare bestämda i förväg, och väder och vind kunde då hindra i synnerhet de mindre fartygen från att lämna hamn. Havsområdet i höjd med Kalmar och norrut till Stockholm (område 27), där i huvudsak småskaligt fiske bedrivs, är undantaget från planen. Undantaget genomförs för att man även under lekstoppet ska kunna fiska på andra arter i området. Planen innebär också vissa lättnader i rapporteringen för dem som frivilligt accepterar satellitövervakning och elektronisk loggbok. Den fleråriga planen innehåller även flera förbättringar av fiskerikontrollen.

Utskottet anser att fisket, inte minst det småskaligt kustnära fisket, i Sverige är väsentligt för att behålla och skapa arbeten på landsbygden. Det är därför positivt att utredningen om det kustnära fisket har genomförts. Utskottet utgår från att regeringen i sin fortsatta beredning av utredningens förslag och övriga insatser som syftar till en långsiktigt hållbar utveckling inom fiskerinäringen beaktar frågor som rör det småskaliga kustnära fisket. Utskottet föreslår därför att motionerna MJ274 (KD) yrkande 10 och MJ342 (S) yrkande 3 nu lämnas utan vidare åtgärd.

Beträffande frågan om tremetersregeln vid kustnära fiske har utskottet inhämtat följande information från Landsbyggsdepartementet.

Den 1 juli 2006 ändrades fiskebestämmelserna i Bottenviken och ett förbud att fiska med nät på vatten grundare än tre meter under laxens och öringens fredningstid infördes. Detta genomfördes för att minska bifångsterna av öring vid annat fiske. Under sommaren tillåts fiske med nät då det under denna tid inte uppehåller sig lika mycket öring i dessa områden.

Under denna tid bedrivs även abborrfiske i området. Ett undantag infördes för finmaskiga nät under hösten för att möjliggöra ett fiske efter siklöja, vilket tidvis bedrivs på grunt vatten.

Under flera år har Fiskeriverket påpekat den dåliga statusen hos havsöringen i Bottenviken. Även det internationella havsforskningsinstitutet Ices, som ansvarar för vetenskaplig oberoende rådgivning vad gäller fiskeresurserna, i bl.a. Östersjön, konstaterade att öringbestånden i norra Östersjön 2009 hade en avsevärt lägre status än förväntat. Mot bakgrund av den dåliga beståndssituationen för öring i detta område anser inte Fiskeriverket att det ännu är lämpligt att ta bort de nuvarande bestämmelserna. Mot denna bakgrund avstryker utskottet motion MJ260 (M).

Frågan om fiskekort i fjällen har vid flera tillfällen behandlats av utskottet (se bet. 2006/07:14 s. 21–22 och 2009/10:MJU22 s. 37). Utskottet fann, vid båda tillfällena, att fisket på statens mark i fjällen förvaltas av länsstyrelsen under stort hänsynstagande till det skydd rennäringen har enligt gällande lagstiftning (bet. 2005/06:MJU27). Det är således länsstyrelsen som beslutar om omfattningen av och villkoren för fiskeupplåtelser. Det finns möjligheter att i de tre aktuella länen köpa fiskekort för begränsad tid och som gäller i flertalet vatten. En upplåtelse av rätt till fiske i alla dessa vatten skulle enligt utskottets mening medföra ett intrång i den rätt till fiske som medlem i sameby har och är därför inte möjlig. Utskottet erinrade om att Jakt- och fiskerättsutredningen i januari 2005 överlämnade slutbetänkandet Jakt och fiske i samverkan (SOU 2005:116). I betänkandet föreslås införande av lokal förvaltning av jakten och fisket i bl.a. fjällen. Betänkandet bereds i Regeringskansliet. Utskottet noterade att länsfiskekort i de tre fjällänen fortfarande säljs. Fiskekortet gäller inte för alla sjöar, men i många.

I den nu aktuella behandlingen konstaterar utskottet att vad tidigare anförts alltjämt äger giltighet, varför riksdagen bör lämna motion MJ347 (S) utan vidare åtgärd.

När det gäller frågan om de japanska jätteostronen konstaterar utskottet att frågan har behandlats av Fiskelagsutredningen. Utredaren föreslår att rätten till frifiske utsträcks. Detta ska gälla såväl svenska medborgare som övriga EU-medborgare. I avvaktan på den fortsatta beredningen av utredningens förslag föreslår utskottet att motion MJ298 (S) lämnas utan vidare åtgärd.

Vattenbruk och fiskförädling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om dels att vattenbruket, dels att fiskförädlingsindustrin bör utvecklas.

Jämför reservation 14 (S).

Motionerna

I motion MJ342 (S) yrkande 4 uppmärksammas vattenbrukets utveckling. Detta gäller t.ex. odlingsteknik för nya sötvattensarter som röding, abborre och eventuellt gös. Forskningen kring vattenbruk bör inriktas på foderutveckling och processlämplighet, liksom på sjukdomsbekämpning, genetik och könsmognadsproblem. Forskningsresurser bör avsättas som i förlängningen kan bidra till en bra mix av vattenbruksprodukter, anpassade efter svenska förhållanden. Miljöprövningen bör centraliseras till en vattenmyndighet för att bästa kompetens ska nås.

Enligt motion MJ274 (KD) yrkande 11 bör den svenska fiskförädlingsindustrin utvecklas. De mindre förädlingsindustrierna bevarar den svenska kustbygden levande och främjar det småskaliga fiskets fortbestånd. För många småföretagare är det svårt att känna till och efterleva ett alltför omfattande regelverk. Därför bör en sådan företagare vid den första kontakten med en myndighet i samband med att verksamhet påbörjas kunna få upplysning om samtliga tillstånd och avgifter som behövs för verksamheten, även om någon del tillhör någon annan myndighet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att den svenska fiskerinäringen är viktig för att skapa arbete och tillväxt på landsbygden. Enligt utskottets bedömning finns det en potential att utveckla både det småskaliga lokala fisket såväl som vattenbruk och förädling av fisk. Det är därför glädjande att produktionen av odlad fisk har vuxit och omsättningen har ökat. För perioden 2000–2009 har produktionen av odlad fisk vuxit från ca 5 000 ton till 8 218 ton samtidigt som omsättningen har ökat med ca 23 %. Antalet anställda och antalet odlingsställen har stabiliserats under senare år och visar nu på en uppgång enligt uppgifter i budgetpropositionen för 2011 utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.

Regeringen uppdrog i december 2007 åt en särskild utredare att analysera förutsättningarna för samt identifiera hinder mot att ett ekonomiskt och ekologiskt bärkraftigt svenskt vattenbruk ska kunna utvecklas. Utredningen avlämnade sitt betänkande i februari 2009 (SOU 2009:26, Det växande vattenbrukslandet). Enligt Landsbyggsdepartementet pågår ett

arbete med att genomföra delar av utredningens förslag. Exempelvis har medel tillförts för att koordinera den svenska vattenbruksnäringen, riktade insatser till vattenbruket samt forskning.

Det operativa programmet för fiskenäringen i Sverige 2007–2013 ligger till grund för satsningar på att utveckla verksamheten. Enligt utskottets mening har i detta sammanhang uppmärksamats att regeringen årligen avsätter 8,5 miljoner kronor som tillsammans med medel från EU:s fiskerifond kommer att uppgå till 68 miljoner kronor under mandatperioden för att utveckla den småskaliga fiskeverksamheten.

När det gäller forskning och utveckling bedriver Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) forskning om hur fiskodling kan bedrivas på ett hållbart sätt. SLU har under 2009 stärkt denna forskning genom ytterligare medeltilldelning. Regeringen har också fördelat medel för avelsarbete för att förbättra den odlade fiskens egenskaper, vilket framgår av regleringsbrevet till Statens jordbruksverk för 2011.

När det gäller frågor om tillstånd för vattenbruksnäringen vill utskottet redovisa att det krävs tillstånd från länsstyrelsen enligt förordningen om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen (SFS 1994:1716). Detta gäller för all fisk- och kräftodling och syftar till att förhindra spridning av fisksjukdomar och oönskade arter och stammar av fisk. Om fiskodlingen drabbas av sjukdomar finns det en risk att dessa sjukdomar sprider sig till vild fisk utanför odlingen. Vidare behövs tillstånd enligt miljöbalken för fiskodling där mer än 40 ton foder förbrukas per kalenderår eller vid en ändring av en sådan verksamhet. Tillståndet söks också hos länsstyrelsen. För fiskodlingar med en årlig foderförbrukning överstigande 1 500 kg gäller en anmälningsplikt till miljö- och hälsoskyddsnämnden i den kommun odlingen ligger. Även fiskodlingar som är mindre än dessa produktionstal samt kräftodlingar omfattas dock av miljöbalken och kan bli föremål för inspektioner och krav från tillsynsmyndigheten. Utskottet vill också nämna att den nya Havs- och vattenmyndigheten den 1 juli 2011 inleder sin verksamhet. Myndigheten kommer att ha ett samlat ansvar för havs- och vattenmiljöfrågor, inklusive genomförandet av fiskeripolitiken. Myndigheten ska verka för bevarande och hållbart nyttjande av havs- och vattenmiljöer. Utskottet utgår från att frågor om såväl ansvarsfördelning som kompetensbehov i förhållande till kunskap om lokala och regionala förhållanden är väl avvägda.

Mot bakgrund av det ovan anförda föreslår utskottet att motionerna MJ274 (KD) yrkande 11 och MJ342 (S) yrkande 4 lämnas utan vidare åtgärd.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Fiskekvoter, punkt 2 (MP, V)

av Åsa Romson (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:MJ294 yrkande 6 i denna del.

Ställningstagande

När fiskarter överfiskas rubbas havens känsliga ekosystem, och detta kan utlösa oanade effekter och kedjereaktioner i näringskedjan. I dag är 88 % av alla fiskarter inom EU hotade av överfiske. Ett problem är att de kvoter som fastställts av EU inte har baserats på forskarnas råd om tåliga fiskebestånd. Vi anser att fiskekvoterna ska baseras på forskarnas rekommendationer och inte på något som man förhandlar om med beaktande av all kunskap om miljöns tillstånd. Detta bör ges regeringen till känna.

2. Hållbarhetskriterier i EU:s fiskerätter, punkt 3 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Åsa Romson (MP), Jens Holm (V) och Suzanne Svensson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:MJ446 yrkande 1.

Ställningstagande

Vi anser att Sverige och EU bör ställa hårdare krav på de företag som får utnyttja den gemensamma fiskeresursen för kommersiell vinning. Fiskerätter ska fördelas utifrån hållbarhetskriterier, och inte som i dag efter hur mycket man har fiskat tidigare. Genom att fördela fiskelicenser efter håll-

barhetskriterier kan man också ge företräde till lokalt kustnära fiske och till mera hållbara fiskemetoder. Hållbarhetskriterier har till uppgift att hjälpa till att definiera vilka fiskare som fiskar mest hållbart, och som ger mest tillbaka till lokala kustsamhällen. Kriterierna kan innefatta minst påverkan på havsbottenarna, minsta möjliga dumpning av fisk, lägst bränsleåtgång och koldioxidutsläpp och hög lokal anställningsgrad. Fiske avsett för mänsklig konsumtion ska dessutom prioriteras framför fiske till djurfoder. I EU:s fiskeförhandlingar är det därför angeläget att regeringen driver en linje som innebär att det ska införas hållbarhetskriterier som ska omfatta EU:s alla fiskerätter. Detta bör ges regeringen till känna.

3. Miljömål i EU:s fiskepolitik, punkt 4 (MP, V)

av Åsa Romson (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11: MJ446 yrkande 9 i denna del.

Ställningstagande

EU:s gemensamma fiskeripolitik och Sveriges nationella fiskelag negligerar konflikterna mellan miljömål och ekonomiska mål i fiske- och havsförvaltningen. Vi anser att en lagreglering endast genom att tydligt prioritera långsiktiga miljömål framför kortsiktig ekonomisk vinning kan bli tillräckligt tydlig. Kommande generationer har självfallet rätt till en god havsmiljö. Det räcker inte att jämställa miljö och produktionsmål. Sambanden är enkla. Finns det ingen fisk kan man inte fiska. En god havsmiljö är därför en förutsättning för ett lönsamt fiske. Detta innebär att miljön måste få en överordnad roll i stället för att näringen gynnas. Detsamma gäller målen i EU:s gemensamma fiskeripolitik. Vi vill därför införa en nytt överordnat mål i EU:s gemensamma fiskeripolitik som sätter fisken i havet främst. Detta bör ges regeringen till känna.

4. Förbud rörande krabblor, punkt 5 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Åsa Romson (MP), Jens Holm (V) och Suzanne Svensson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:MJ306.

Ställningstagande

Inom EU:s gemensamma fiskeripolitik är fångst och försäljning av krabbor särskilt reglerade. Huvudregeln är att endast hela krabbor får säljas. Trots detta förekommer ett fiske av krabbor där syftet enbart är att fånga krabban och bryta av klorna för att sedan kasta tillbaka djuret i havet igen. I en del fall blir även ofullständigt matade krabbor av med sina klor för att därefter slängas tillbaka till en säker och långsam svältöd. Detta är helt klart ett allvarligt djurplågeri.

Ofta ser man nykokta krabbor som enskild produkt till försäljning i fiskaffärerna och i livsmedelaffärernas frysdiskar. Krabbor är en av de mest åtråvärda delarna av krabban, och de betingar därför ett högre pris.

För att komma till rätta med denna avart i krabbfisket krävs ett tydligt förbud mot fångst och hantering av avskilda krabbor och ett införsel förbud av krabbor till Sverige. Vi anser därför att det är angeläget att regeringen inom EU aktivt verkar för att ett sådant förbud införs i den gemensamma fiskeripolitiken. Detta bör ges regeringen till känna.

5. Fiskerikontroll, punkt 6 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S) och Suzanne Svensson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:MJ342 yrkande 2.

Ställningstagande

Vi anser att det behövs en effektivare fiskerikontroll som präglas av en ökad effektivitet och mindre kvantitet. Regeringen har i sin budget överfört ett antal miljoner kronor från anslaget för åtgärder för landsbygdens miljö och struktur till Fiskeriverket för att finansiera fiskerikontrollen. Vi anser inte att mer resurser i dagsläget behöver tillföras kontrollsystemet, utan vi behöver en annan syn på fiskerikontrollen. EU behöver också utveckla ett bättre samarbete när det gäller fiskerikontrollen, och vi förordar en gemensam personalstyrka för detta ändamål. Detta bör ges regeringen till känna.

6. Sanktioner, punkt 7 (MP, V)

av Åsa Romson (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:MJ446 yrkandena 4 och 5 samt avslår motionerna 2010/11:MJ329 och 2010/11:MJ414.

Ställningstagande

Vi anser att straffen för tjuvfiske måste skärpas eftersom fiskerikontrollen inte fungerar. Risken att upptäckas och bestraffas är för liten och straffen är för låga för att systemet ska ha tillräcklig förebyggande effekt. Alla EU:s medlemsländer måste ha straff och sanktioner på en kännbar nivå för brott mot fiskelagstiftningen. Utöver höjda böter ska straffen även kunna innebära att fiskeutrustning och fartyg förverkas. Kvottilldelning till fartyget ska minskas eller dras in.

Vi anser också att regeringen i samband med EU:s fiskeförhandlingar bör driva dessa förslag. Vi vill också ge EU-kommissionen rätt att införa sanktioner i form av indragna fiskekvoter mot medlemsstater som inte klarar centrala miljörelaterade krav. EU-kommissionen har i dag mycket begränsade påtryckningsmedel till sitt förfogande gentemot medlemsstater som inte sköter sig. Detta bör ges regeringen till känna.

7. Fiskeflottan, punkt 9 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:MJ294 yrkande 6 i denna del och avslår motion 2010/11:MJ274 yrkande 2.

Ställningstagande

Då fiskarterna överfiskas rubbas havens känsliga ekosystem. I dag är så mycket som 88 % av alla fiskarter inom EU hotade av överfiske. När vissa arter överfiskas rubbas balansen i havens ekosystem och kan utlösa oanade effekter och kedjereaktioner i näringskedjan. Ett problem är fiskeflottans överkapacitet. Effektivisering av fiskeflottan och fiskeredskapen möjliggör större fångster än vad som tidigare var möjligt. Subventioner av bränsle gör det även ekonomiskt möjligt att vara ute längre på haven.

Detta resulterar även i betydande klimatpåverkan från fiskeflottan. Därför anser jag att fiskeflottans kapacitet ska anpassas till bestånden. Detta bör ges regeringen till känna.

8. EU:s fiskepartnerskapsavtal, punkt 11 (S, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Jens Holm (V) och Suzanne Svensson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:MJ294 yrkande 6 i denna del.

Ställningstagande

Vi anser att det är viktigt att värna fiskbestånden globalt, inte enbart i våra egna vatten. I dag innebär EU:s gemensamma fiskeripolitik att de fattiga ländernas fiskebestånd utnyttjas på ett ohållbart sätt. Detta rovfiske förstör inte bara havsmiljön utan även livsvillkoren för lokalbefolkningen som blir bestulen på såväl livsmedel som arbetstillfällen. Ungefär 40 % av EU-flottans fångster beräknas komma från fiskevatten utanför EU. Sverige bör agera kraftfullt för att de fiskeavtal som EU tecknar med utvecklingsländer omedelbart stoppas. EU:s framtida fiskeavtal ska baseras på folkrättsliga principer och respekt för invånarna i avtalsländerna. Avtalen ska vidare garantera att fisket i tredjelands vatten sker på verkliga överskottsresurser. Detta bör ges regeringen till känna.

9. Bistånd till fiskerikontroll m.m., punkt 12 (MP, V)

av Åsa Romson (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:MJ446 yrkande 7.

Ställningstagande

Sverige och EU bör ge särskilt bistånd till fattiga länder, i första hand i Afrika, för att bygga upp fiskerikontrollen för att skydda de egna fiskevattnen från utfiskning eller rovfiske från stora fiskefartyg. Länderna behöver

också stöd för att bygga upp en fiskeriförvaltning mer generell. EU ska, enligt vår mening, inte kräva ersättning i form av fiskerätter för att ge stöd till fiskesektorn i fattiga länder, såsom sker i dag med de s.k. fiskepartnerskapsavtalen. Det är därför viktigt att regeringen driver dessa frågor under reformeringen av fiskeripolitiken och i samband med att fiskepartnerskapsavtalen behandlas. Detta bör ges regeringen till känna.

10. Tillämpningen av miljörättsliga principer och mål, punkt 13 (MP, V)

av Åsa Romson (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:MJ446 yrkan-dena 8, 9 i denna del och 10 samt avslår motion 2010/11:MJ274 yrkande 7.

Ställningstagande

Vi konstaterar att Sveriges nationella fiskelag negligerar konflikterna mellan miljömål och ekonomiska mål i fiske- och havsförvaltningen. Vi beklagar att detta även gäller för Fiskelagsutredningen som presenterades sommaren 2010. Detta är en allvarlig brist som vi vill råda bot på. Endast genom att tydligt prioritera långsiktiga miljömål framför kortsiktig ekonomisk vinning kan lagen bli tillräckligt tydlig. Kommande generationer har också en rätt till en god havsmiljö. Om det inte finns någon fisk kan man inte fiska. Det räcker inte att jämställa miljö och produktionsmål utan miljö måste få en överordnad roll i gällande reglering.

Vi vill också införa ett generellt förbud mot bottentrålning, med möjlighet till dispens. Bottentrålning är en fiskemetod som förorsakar stora miljöskador, och den är därför inte lämplig på många botten typer. Undantag från det generella förbudet bör enbart tillåtas efter en planerings- och tillståndsprocess som säkerställer att fiskemetoden inte riskerar att skada viktiga bottenhabitat. Förutsättningarna varierar mellan olika områden och därför är det viktigt att tillståndsprövning sker lokalt. Det kan t.ex. ge olika områden och tider för olika typer av redskap, för att bättre passa lokala miljöförutsättningar. Detta bör ges regeringen till känna.

11. Tillämpningen av miljöbalkens regler, punkt 14 (MP)

av Åsa Romson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:MJ446 yrkande 3.

Ställningstagande

Miljöbalkens allmänna hänsynsregler ska gälla för all verksamhet, men tillämpas i praktiken inte för fisket. Dessa regler innebär bl.a. att man ska ha kunskap om miljöeffekter som föranleds av den egna verksamheten, att man ska använda bästa tillgängliga teknik och att man ska hushålla med naturresurser. Miljöpartiet anser att miljöbalken behöver tillämpas för fisket, vilket skulle leda till stora förbättringar. I vissa områden är exempelvis bästa tillgängliga teknik att använda fasta garn i stället för bottentrålning. Dumpning av fisk innebär vidare ett brott mot hushållningsregeln i 2 kap. miljöbalken. Kunskapskrav måste också ställas på yrkesutövarna. Fiskeriverket, eller den nya havsmiljömyndigheten, behöver därför ta fram en vägledning som preciserar miljöbalkens krav för fisket. Detta bör ges regeringen till känna.

12. Fiskefria områden m.m., punkt 15 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:MJ294 yrkande 6 i denna del och avslår motion 2010/11:MJ274 yrkande 3.

Ställningstagande

Det behövs fiskestopp på alla hotade arter och bestånd. Bland annat bör fler fiskefria områden införas. Fredade fiskefria områden kan fungera som barnkammare för både kommersiella fiskarter och andra arter och det är därför viktigt att sådana områden inrättas. Detta bör ges regeringen till känna.

13. Småskaligt fiske och fritidsfiske, punkt 18 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S) och Suzanne Svensson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:MJ298 och avslår motionerna 2010/11:MJ260, 2010/11:MJ274 yrkande 10, 2010/11: MJ342 yrkande 3 och 2010/11: MJ347.

Ställningstagande

Vi anser regeringen måste lösa frågan om rätten att plocka de japanska jätteostronen. I bilagan till den svenska fiskelagen (1993:787) står det att ”fiske efter ostron är förbehållet innehavaren av den enskilda fiskerätten inom 200 meter från fastlandet eller från en ö av minst 100 meters längd”. Lagstiftaren menade förstås *Ostrea edulis*, som vanligtvis kallas ostron på svenska. Det fanns då inget att förväxla den med. Ostron kan vara det svenska namnet på arten *Ostrea edulis*, men det kan också vara namnet på gruppen *Ostreoida*, som i svenska vatten nu också innehåller arten *Crassostrea gigas*. För svenska namn finns inga klara definitioner.

Japanskt jätteostron (*Crassostrea gigas*) upptäcktes i svenska vatten i augusti 2007. Det är fortfarande oklart om vem som helst eller endast fiskerättsinnehavaren får plocka denna nya art. De japanska jätteostronen i Sverige har nu nått en storlek som är attraktiv för konsumtion, och eftersom de lever så grunt som på noll till två meters djup lär det bli allt fler som önskar plocka dem. Därför bör regeringen inom ramen för den översyn av fiskelagen som nu sker även lösa frågan om rätten att plocka de japanska jätteostronen. Detta bör ges regeringen till känna.

14. Vattenbruk och fiskförädling, punkt 19 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S) och Suzanne Svensson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11: MJ342 yrkande 4 och avslår motion 2010/11: MJ274 yrkande 11.

Ställningstagande

Vi anser att kraftfulla åtgärder måste vidtas för att utveckla vattenbruket eftersom världens vilda fiskbestånd håller på att ta slut. Ur global försörjningssynpunkt har vattenbruket därför stor betydelse för att mätta en befolkning som ökar. Vattenbrukets odlingsteknik måste utvecklas. Fokus bör bl.a. riktas på odlingen av nya sötvattensarter såsom röding, abborre och eventuellt gös. Ökat vattenbruk är lämpligt i kustområden, det gäller särskilt produktion av marina arter och främst torsk. En sådan satsning kan dra nytta av blåmusselodlingen. Udermåliga musslor kan användas till foder för att förbättra kvalitet och smak hos odlad torsk. Även odlingen av hummer, ostron och andra skaldjur har stor potential.

Forskningen kring vattenbruk bör inriktas på foderutveckling och processlämplighet, liksom på sjukdomsbekämpning, genetik och könsmognadsproblem. Vattenbruket har under senare tid inte fått det stöd som rimligen kan förväntas. Ett tecken på detta är att vattenbrukets branschorganisation läggs ned. Vattenbruket måste nu analyseras grundligt i syfte att göra verksamheten mer effektiv och för att nå de mål som satts upp. Forskningsresurser bör avsättas som i förlängningen kan bidra till en bra mix av vattenbruksprodukter, anpassade efter svenska förhållanden. Miljöprövningen bör centraliseras till en vattenmyndighet för att bästa kompetens ska nås. Detta bör ges regeringen till känna.

Särskilt yttrande

Fiskeripolitik (S)

Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S) och Suzanne Svensson (S) anför:

EU:s fiskeripolitik innebär att havets resurser och ekosystem förvaltas gemensamt, med samma ansvar och lika tillgång till fiskevatten för alla fiskare inom unionen. Den gemensamma politiken innebär också att Sverige inte får ha nationella bestämmelser som strider mot gemenskapen, men att nationella initiativ kan komplettera och verkställa EU:s regler. Den svenska regeringen bör därför inte avhända sig möjligheterna att driva en ekologiskt, ekonomiskt och socialt uthållig fiskeripolitik, såsom hittills skett. Det är regeringens uppgift att kraftfullt arbeta för effektiviseringen av fiskeflottan och för minskat överfiske, minskat illegalt fiske och borttagandet av bränslesubventioner m.m. Regeringen ska också driva frågan om jordbrukets negativa miljöpåverkan på havsmiljön genom övergödning och utsläpp.

Vi socialdemokrater vill med detta särskilda yttrande betona vikten av en aktiv fiskeripolitik. Vi ska från svensk sida ha höga ambitioner för ett nytt förvaltningssystem som förhindrar att den fisk som ligger utanför kvoten kastas tillbaka i havet. Ett fiske som bedrivs utifrån en ekologisk helhetssyn förutsätter ett dumpningsförbud. Åtgärder såsom havdagar, minnistorlekar och kvoter sätts ur funktion så länge fisken dumpas. All fångad fisk ska vara landad fisk.

En anpassning av fiskeflottan är nödvändig för att nå bättre lönsamhet och för att minska svartfisket. Att skrota ut flottan med stöd av skattemedel har dock visat sig svårt, det finns risk för misshushållning av skattepengar. Efter den senaste skrotningskampanjen tycks lönsamheten snarare ha minskat än förbättrats, eftersom tillträdet till fisket inte stoppades. Vi vill påtala behovet av en översyn, för att finna nya former för fiskets strukturrationalisering och för fördelningen av skattemedel.

Diskussioner måste föras med fiskenäringens representanter om hur fiskerätterna ska fördelas. Vi ställer oss kritiska till individuella, försäljningsbara kvoter och vill i stället införa nyttjanderätter inom det kommersiella fisket. Nyttjanderätterna värnar det regionala, kustnära fisket och omfattar i praktiken det mesta av dagens fiske, undantaget det pelagiska fisket. Nyttjanderätterna skapar personligt ansvar för fiskevården.

Fiskerätterna ska fördelas utifrån en tydlig miljöprofil. Fiske med stor selektivitet – med ett minimum av bifångst och för mänsklig konsumtion – ska uppmuntras. Den regionala fiskeförvaltningen kan utvidgas till att omfatta såväl yrkesfiske som fritidsfiske samt företrädare för kommuner, turistnäring och miljöorganisationer.

Vi vill också stimulera utvecklingen av vattenbruket, och vi anser att fisketurismen i Sverige bör uppmuntras.

Sverige är en liten fiske nation, men med stora möjligheter att påverka den internationella fiskepolitiken. Det kräver dock att regeringen driver en fiskeripolitik inom EU som grundas på ett engagemang om att åstadkomma ett hållbart fiske. Från socialdemokratisk sida vill vi att Ices rådgivning alltid ska följas, att EU ska slopa stödet till de fiskeföretag som skaffar sig fiskerätter på andra vatten än EU-vatten, att skattebefrielsen för fartygsbränsle ska avskaffas och att märkning av fisk införs. En ursprungsmärkt fisk leder till bättre fiskerikontroll och ökar konsumenternas makt.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010

2010/11: MJ210 av Annelie Enochson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige skyndsamt ska verka för att EU inför havsdagar eller fiskedagar.

2010/11: MJ260 av Jan R Andersson och Krister Hammarbergh (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en tremetersregel för kustnära fiske.

2010/11: MJ264 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ålfiske och ålfiskeföretagares möjlighet att överlåta sin verksamhet.

2010/11: MJ274 av Caroline Szyber (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ett system med s.k. kilowattdagar ska införas för fisket på demersala arter i Östersjön.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att begränsa fiskeflottans kapacitet så att den bättre motsvarar de fiskmängder som kan fiskas upp med en långsiktigt hållbar förvaltning av fiskbestånden.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att de för fisken viktigaste lekområdena ska stängas för allt fiske under hela lekperioderna.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att när man anpassar de fångade fiskmängderna är det viktigt att redskapen anpassas till ett mer uthålligt och i längden lönsamt fiske, dvs. de minsta fiskarna bör inte fastna i näten.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att bottentrålning ska klassas som miljöfarlig verksamhet och tillåtas endast efter en prövning av miljökonsekvenserna för aktuella områden.

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att EU:s fiske i andra länders vatten måste följa FN:s jordbruks- och livsmedelsorganisations (FAO) uppförandekod för ansvarsfullt fiske.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka det småskaliga fiskets villkor i Sverige.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla den svenska fiskförädlingsindustrin.

2010/11:MJ286 av Anders Åkesson och Helena Lindahl (båda C):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Fiskeriverket i uppdrag att i samverkan med fiskerinäringen verka för framtagandet av ett nytt laxfångande redskap.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka för ett upphävande av förbudet mot fiske med drivgarn i Östersjön.

2010/11:MJ287 av Anders Åkesson (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjlighet att överföra ålfisketillstånd.

2010/11:MJ294 av Jens Holm m.fl. (V):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en anpassning av fisket.

2010/11:MJ298 av Catharina Bråkenhielm (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i den översyn som nu sker av fiskelagen ska lösa frågan om rätten att plocka de japanska jätteostronen.

2010/11:MJ306 av Catharina Bråkenhielm (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett förbud mot fångst och hantering av avskilda krabbklor.

2010/11:MJ329 av Roland Utbult (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lagstiftningen om administrativa sanktioner inom fiskerinäringen bör ses över.

2010/11: MJ330 av Roland Utbult (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att mängden Kw-dagar som tilldelas varje land ska justeras då stängda områden inrättas.

2010/11: MJ331 av Roland Utbult (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av förenklat regelverk för fiskenäringen.

2010/11: MJ342 av Peter Jeppsson m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om det fiskepolitiska arbetet inom EU.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en effektivare fiskekontroll.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utökat strukturstöd till det svenska fisket.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utvecklingen av vattenbruket.

2010/11: MJ347 av Eva Sonidsson och Ingemar Nilsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fiske i statens vatten i fjällen.

2010/11: MJ350 av Christer Adelsbo och Annelie Karlsson (båda S):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att värna om en fortsatt ålkultur med hållbart fiske, förädling och ålagillen.

2010/11: MJ388 av Lars-Arne Staxäng och Roland Utbult (M, KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att komplettera dagens fiskekvotssystem med havdagar.

2010/11: MJ413 av Jan R Andersson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regelverket för yrkesfiskare bör ses över.

2010/11: MJ414 av Jan R Andersson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över de sanktioner som kan drabba yrkesfiskare vid regelbrott orsakade av faktorer utom yrkesfiskarens kontroll.

2010/11: MJ446 av Tina Ehn m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i samband med EU:s fiskeförhandlingar bör driva linjen att det ska införas hållbarhetskriterier som ska gälla EU:s alla fiskerätter.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att miljöbalkens regler om bästa tillgängliga teknik även ska gälla fisket.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att straffen för tjuvfiske ska harmoniseras och höjas.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i samband med EU:s fiskeförhandlingar bör driva linjen att EU-kommissionen ska kunna dra in fiskekvoter från de länder som inte sköter sig.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i samband med EU:s fiskeförhandlingar och vid behandling av fiskeripartnerskapsavtalen ska driva linjen att EU inte ska kräva kompensation i form av fiskerätter för sitt bistånd till fiskekontroll och fiskeförvaltning i tredjeländ.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förbud mot bottentrålning med möjlighet till dispens samt lokal tillståndsprövning.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att miljömålet bör överordnas i EU:s fiskepolitik och den svenska fiskelagen.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en integrerad havsförvaltning och miljökonsekvensbeskrivningar för fisket.